

GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN, ÖĞRENİM GÖRDÜKLERİ BÖLÜME YÖNELİK TUTUMLARININ KARşILAşTIRILMASI

Prof. Dr. Yücel Gelişli
G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı
gelisli@gazi.edu.tr

Lyazzat Beisenbayeva
G.Ü.Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
Doktora Öğrencisi
aishalyaz@mail.ru

Özet

Bu araştırmanın amacı, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okudukları bölüme yönelik tutumlarını belirlemektir. Çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma evreni Gazi Eğitim Fakültesinin farklı öğretmenlik programında öğrenim gören öğrencilerden tesadüfi örnekleme yoluyla farklı sınıflardan seçilen 685 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmacı tarafından geliştirilen Bölüme Yönelik Tutum ölçeği ile veriler toplanmıştır. Bölüme yönelik tutum ölçeği 18' olumlu 6'sı olumsuz toplam 24 maddeden oluşmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin okudukları bölüme yönelik tutumları farklı değişkenlere açısından incelendiğinde, okudukları bölümlere, mezun oldukları lise türlerine, cinsiyetlerine, öğrencilerin bölüme yönelik tutumlarında anlamlı farklılıklar bulunmuş; sosyo ekonomik düzeylerine, yaşadıkları yerleşim yerlerine öğrencilerin bölüme yönelik tutumlarında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.

Anahtar Sözcükler: Tutum, Bölüme Yönelik Tutum, Tutum Ölçeği.

COMPARISON OF GAZI EDUCATIONAL FACULTY STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS THEIR DEPARTMENT

Abstract

The aim of this study is to determine Gazi Educational Faculty students' attitudes towards their department. The study is a descriptive study. The population of this study is composed of randomly selected 684 students who study at different teacher education programs in Gazi Faculty of Education. Data was collected via Attitudes towards the Department Scale which was developed by the researcher. The scale consists of 18 positive and 6 negative items. Analysis of the results according to different variables, it was found that there are significant differences according to students' departments, high school types, genders whereas there are no significant differences between students' attitudes according to socio-economic levels and places where they live.

Key Words: Attitude, attitude towards department, development of attitude scale .

GİRİŞ

Öğrencilerin okula uyum sağlama, devam etme, öğrenme etkinliklerinden zevk alma gibi duyuşsal özellikleri okul başarılarının önemli belirleyicileri arasında yer alır. Okula yönelmenin gerekliliği olarak kabul edilebilecek olan öğrenim gördüğü bölümü işlevsel bulma, hoşnut olma ve ona değer verme duyuşsal özellikler öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümden beklentilerini yükseltir, öğretim etkinliklerini öğrenciler için daha anlamlı hale getirir.

Tutumlar, yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu obje ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerine yönlendirici ya da dinamik bir etkileme gücüne sahip duyuşsal ve zihinsel hazırlık uyarıcılarıdır(Allport, 1935). Karşılaşılan bir durumu sevmek ya da sevmemek, onaylamak ya da onaylamamak bireyin takındığı tutumu göstermeye yardım eder. Tutumun kökeni, bireyin duruma karşı beslediği tavrıdır. Bireyin tavrı, durumun bireyce kabul ya da reddedilmesine etkide bulunmaktadır (Çetin,2006; 30).

Tutumlar, belli objelere, durumlara, kurumlara içeriğe veya diğer insanlara karşı öğrenilen eğilimlerdir. Bu anlamıyla tutumun, bireyin psikolojik objeye ilişkin davranış, düşünce ve duygularına yön verme, o durum, nesne, kişi vb. karşı veya ondan yana olma durumunu içerdiği söylenebilir. Tutumlar psikolojik bir düşünsel oluşum içerisinde ve toplumsal değer, norm ve ilişkilerin etkisiyle oluşur(Pehlivan, 1994;49).

Tutumlar, insan davranışlarının en önemli belirleyicilerinden biridir. Bireylerin tutumları, sevgileri, nefretleri ve davranışlarını önemli ölçüde etkiler. Davranış bilimlerinde ölçmeye ve araştırmalara konu olan psikolojik değişkenlerden biri de tutumdur. Tutumların ölçülebilmesi tanımlanabilmesine bağlıdır. Bu bakımdan tutumların ölçülmesi, ilgili nesne ya da duruma ilişkin insanların sahip oldukları tutum derecesinin bilinmesi birçok alanda istenen bir durumdur (Tezbaşaran, 1997; 1. Kan, Akbaş, 2005; 228, Evrekli ve diğ., 2009;135). Tutum-davranış ilişkisinin anlaşılabilmesi ve tutumdan davranışın yordanabilmesi, her şeyden önce, tutumların güvenilir bir biçimde ölçülebilmesine bağlıdır(Sarıtaş, Süral, 2008; 202).

Tutumlar, okul başarısının en önemli belirleyicilerinden birisi olarak da ele alınabilir. Bu bağlamda düşünüldüğünde, tutum, öz yeterlik, motivasyon, kaygı gibi duyuşsal faktörler, başta öğrencilerin okudukları bölüme karşı istek ve ilgilerini etkiler ve bu da öğrencilerin performanslarını dolayısıyla akademik başarılarını etkiler (Kan, Akbaş, 2005; 228). Duyuşsal giriş özellikler olarak ta tanımlayabileceğimiz tutumların öğrenme düzeyine etkisi, normal okul durumlarında görülen öğrenme düzeyi farklılıklarının yaklaşık dörtte birini açıklayabilecek kadardır. Akademik özkavram öğrenme düzeyindeki değişkenliğin %25'e kadar kısmını açıklayabilme gücündedir(Bloom,1988). Bu açıklama, günümüz okul koşullarında, öğrencilerin olumlu duyuşsal özelliklere sahip kılınmasının, öğrenme düzeylerindeki farklılığın ölçüsü olan varyansın dörtte bire yakın bir bölümü ortadan kaldırılabileceğini ortaya koymaktadır(Pehlivan,1994; 49).

Öğrenme sırasında, olumsuz giriş özellikleri o denli önemli güçlükler yaratabilir ki öğrenci ihtiyaçlarına duyarlı olan çok yüksek nitelikli bir öğretim hizmeti bile bu güçlükleri ancak bir dereceye kadar ortadan kaldırabilir. Bu durumda, öğrenme düzeyini belirleyen değişkenlerden öğrenci niteliklerinin ön plana çıktığı görülmektedir(Çalışkan,2014;1807).

Öğrencilerin okul saati içinde ve dışında okula ilişkin etkinliklere karşı belli bir biçimde tepki göstermeye hazır oluşları ve bu konuda belli davranış kalıplarına sahip olmaları kast edilir(Küçükahmet, 2002;171). Öğrencilerin, okul veya öğrenme gibi bir ders veya konudan daha geniş bir hedefe genellenmiş oldukları tutumlar, zamanla daha kararlı hale gelmekte ve dolayısıyla dış etkilerle değişikliğe uğratılması da güçleşmektedir. Hatta bazı durumlarda tutumlar, okul ve öğrenmeye yönelik hedeflerden de ileri giderek kişinin kendi kendine yönelik tutumu (öz kavramı) haline dönüşmekte ve bu durumda, değiştirilmesi daha da güç olmaktadır. Tüm bu nedenlerden dolayı, her eğitim kurumu öğrencilerinin derse, kuruma, öğretim elemanına, arkadaşlarına vb. yönelik tutumlarını belirlemeli ve olumsuz bir durum bulunduğu değiştirilmesi yönünde çaba göstermelidir(Pehlivan,1994; 50).

Yükseköğretim kurumlarında da öğrencilerin okul başarıları çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Öğrencilere fakültede okutulan dersler, öğretim ortamlarının niteliği, burslar, istihdam özellikleri, sosyal ve sportif faaliyetler için sunulan imkânlar, öğrencilerin okuldan memnuniyet derecelerini artırmakta, beklentilerine ulaşmalarına yardımcı olmaktadır.

Öğrencilerin öğrenilecek materyale öğrenim gördüğü konu alanına ve bölüme, öğretmene, karşı geliştirdikleri tutumların akademik başarılarını etkiledikleri bilinmektedir (Pehlivan,1994;49). Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere karşı tutum geliştirmelerinde çeşitli sebepler önemli rol oynar. Bölümlerdeki öğretim üyelerinin öğrencilere karşı tutumları, bölüm programları, bu programların beklenti düzeylerini karşılama dereceleri, öğretim ortamının fiziksel donanım özellikleri, araç gereçler ve mezuniyette istihdam gibi özellikler öğrencilerin bölümlerine karşı geliştirdikleri tutumlarda etkilidir. Çakır'a göre, uygulanan eğitim programlarının, bireyin mesleğe yönelik tutumunu olumlu yönde geliştirmesi beklenir. Bu yönde yapılacak araştırmalar, öğretmen yetiştiren programların etkililiği hakkında önemli geribildirimler sağlayacaktır. Özellikle de öğretmenlik mesleği açısından son derece önem taşıyan tutum üzerine Türkiye'de, burada bazılarında değinilen birçok araştırma yapılmış ve önemli bulgular ortaya konmuştur (Çakır,2005; 30).

Öğrencilerin öğrenme süreçlerine karşı geliştirdikleri duygu ve beklentilerin öğrenme üzerinde önemli etkileri vardır (Cukrowska,1997). Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm/anabilim dalına yönelik sürekli ya da geçici kabulleri, öğretim üyelerinden ve diğer personelden beklentileri, değer ve bakış açıları, neyin doğru, neyin yanlış olduğuna ve neye yaklaşması, neden kaçınması gerektiğine ilişkin duygu ve inançlarının oluşmasına katkı sağlar. Öğrencilerin etkileşim içine girdiği öğrenme öğretme süreçlerinin niteliği ve ilişkiler ağı tüm konularda olduğu gibi öğrenim gördükleri bölüme karşıda tutum belirlemelerine neden olmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin okudukları bölüme yönelik tutumlarını farklı değişkenler açısından karşılaştırmaktır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre, bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarında anlamlı farklılık var mıdır?
2. Öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim türlerine göre, bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarında anlamlı farklılık var mıdır?
3. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre, bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarında anlamlı farklılık var mıdır?
4. Öğrencilerin yaşadıkları yerleşim yeri türlerine göre, bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarında anlamlı farklılık var mıdır?
5. Öğrencilerin gelir düzeylerine göre, bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarında anlamlı farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümlere yönelik tutumlarının belirlendiği bu çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Tarama modelleri mevcut durumu belirleyen tanımlayan yorumlayan araştırmalardır. Bu sebeple araştırma tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evreni G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesinin farklı öğretmenlik programında öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise tesadüfi örnekleme yöntemiyle farklı sınıf ve bölümlerden seçilen 685 öğrenciden oluşmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmacı tarafından geliştirilen Bölüme Yönelik Tutum Ölçeği ile veriler toplanmıştır. Bölüme yönelik tutum ölçeği 18' olumlu 6'sı olumsuz toplam 24 maddeden oluşmuştur. Ölçeğin crobach alfa güvenirlik katsayısı .924 olarak bulunmuştur.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmadan elde edilen bulgular araştırmanın alt problemleri doğrultusunda SPSS istatistik programında analiz edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre görüşlerinde fark olup olmadığını belirlemek için t testi analizi ve bölümlere, yaşanan yerlere, mezun olunan ortaöğretim kurumlarına ve sosyo- ekonomik düzeye göre farklılık olup olmadığını belirlemek için de tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda öğrencilerin farklı değişken açısından öğrenim gördükleri bölümlere yönelik tutumlarının karşılaştırılması yapılmıştır. Tablo 1’de öğrencilerin Bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarının aritmetik ortalamaları verilmiştir.

Tablo 1: Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin, Öğrenim Gördükleri Bölüme Yönelik Tutumlarının Analizi

Madde ve Faktörler	f	X	Ss
I. Faktör Bölümü İşlevsel Bulma			
1. Fakülte, kayıt olmadan önceki beklentilerime uygundur.	685	2,84	1,156
2. Okuduğum bölüm/anabilim dalı kayıt olmadan önceki beklentilerime uygundur.	685	3,07	1,625
3. Bölümün/anabilim dalımızın ders programı öğretmenlik için gerekli becerileri sağlamaktadır.	685	3,32	2,263
4. Bölümün/anabilim dalımızdaki öğretim üyelerinin yeterlikleri mesleki beklentilerime uygundur.	685	3,46	1,262
5. Bölümün/anabilim dalımızdaki ders programları mesleki beklentilerime uygundur.	685	3,09	1,029
6. Bölümün/anabilim dalımızdaki alana yönelik uygulama çalışmaları yeterlidir.	685	2,95	1,570
7. Bölümün/anabilim dalımızdaki derslerin içeriğinin mesleki alanındaki son gelişmelere uygun düşünüyorum.	685	3,29	1,046
8. Bölümün/anabilim dalımızın programımızın işlevsel olduğunu düşünüyorum.	685	3,28	,998
9. Bölümün/anabilim dalımızın programı mesleki ihtiyaçlarımızı karşılamaya dönüktür.	685	3,33	1,030
II. Faktör Bölümden Hoşnut Olma			
10. Bölümün/anabilim dalımıza severek devam ediyorum	685	3,27	1,186
11. Bölümün/anabilim dalımızdaki tüm sosyal etkinliklere severek katılıyorum	685	2,90	1,202
12. Bu bölümün/anabilim dalında okuduğum için çok mutluyum.	685	3,25	1,215
13. Bölümün/anabilim dalımızdaki uygulamalı etkinliklere girdiğim zaman mutlu olurum	685	3,35	1,122
14. Bölümün/anabilim dalımızdaki teorik derslere katılmaktan zevk alırım	685	3,11	1,154
15. Bölümün/anabilim dalımızdaki uygulamaları derslere katılmaktan zevk alırım	685	3,43	1,145
16. Bölümün/anabilim dalımızdaki dersler benim için ilgi çekicidir.	685	3,24	1,098
17. Bölümün/anabilim dalımızla ilgili yayınları okumaktan zevk alırım	685	3,39	1,127
18. Bölümün/anabilim dalımızla ilgili bilimsel toplantıları izlemekten zevk alırım.	685	3,24	1,142
III. Faktör Bölüme Değer Verme			
19. Bölümümü/anabilim dalını çok sıkıcı buluyorum.	685	3,57	1,888
20. Bölümün/anabilim dalımızdaki dersleri anlamsız ve gereksiz buluyorum.	685	3,64	1,151
21. Bölümün/anabilim dalımızdaki öğretim etkinlikleri hoşuma gitmiyor	685	3,28	1,189
22. Bölümün/anabilim dalımızdaki öğretim elemanlarının bizlere karşı davranışlarını olumsuz buluyorum.	685	3,45	1,295
23. Bölümün/anabilim dalımızdaki uygulamalı derslere hazırlanmaktan mutsuz olurum.	685	3,38	1,231
24. Bölümün/anabilim dalımızdaki öğretim elemanlarından hoşlanmıyorum.	685	3,41	1,202

Tablo 1’e göre öğrencilerin “Fakülte, kayıt olmadan önceki beklentilerime uygundur($x=2.84$), Okuduğum bölüm/anabilim dalı kayıt olmadan önceki beklentilerime uygundur($x=3.07$), Bölümün/anabilim dalımızdaki ders programları mesleki beklentilerime uygundur($x=3.09$), . Bölümün/anabilim dalımızdaki alana yönelik uygulama çalışmaları yeterlidir($x=2.95$), Bölümün/anabilim dalımızdaki teorik derslere katılmaktan zevk

alırım(x=3.11), Bölümün/anabilim dalımızdaki tüm sosyal etkinliklere severek katılıyorum(x=2.90)” görüşlerine en düşük düzeyde kısmen katıldıkları;

“Bölümün/anabilim dalımızdaki öğretim elemanlarından hoşlanmıyorum(x=3.41), Bölümün/anabilim dalımızdaki uygulamaları derslere katılmaktan zevk alırım(x=3.43), Bölümün/anabilim dalımızdaki öğretim elemanlarının bizlere karşı davranışlarını olumsuz buluyorum(x=3.45), Bölümün/anabilim dalımızdaki öğretim üyelerinin yeterlikleri mesleki beklentilerime uygundur(x=3.46), Bölümümü/anabilim dalını çok sıkıcı buluyorum(x=3.57), Bölümün/anabilim dalımızdaki dersleri anlamsız ve gereksiz buluyorum(x=3.64)” görüşlerine katılmaktadırlar. Araştırma bulgularına dayanılarak öğrencilerin genel olarak bölüme yönelik tutumlarının düşük düzeyde olumlu olduğu söylenebilir.

Tablo 2’de Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölümü İşlevsel Bulmaya Yönelik Tutumlarının (Faktör 1) Karşılaştırılması verilmiştir.

Tablo 2: Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin(Faktör 1) Öğrenim Gördükleri Bölümü İşlevsel Bulmaya Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması

Bölümler	N	x	Ss	F	p	Posthoc Lsd
Okul Öncesi Öğretmenliği	138	3,03	,780	4,066	,000*	1-2, 1-4, 1-8,
PDR	88	3,28	,774			1-11, 1-12, 2-
İngilizce Öğretmenliği	67	3,24	,751			5, 2-8, 2-12,
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	73	3,31	,776			3-5, 3-8, 3-
Sınıf Öğretmenliği	68	2,91	,696			12, 4-5, 4-8,
Türkçe Öğretmenliği	59	3,05	,751			5-8, 5-9, 5-
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	22	2,96	1,060			11, 5-12, 6-8,
Felsefe Öğretmenliği	26	3,69	1,552			6-11, 6-12, 7-
BÖTE	42	3,27	,755			8, 7-11, 7-12,
Resim İş Öğretmenliği	21	2,92	,819			8-9, 8-10, 8-
Fen Bilgisi Öğretmenliği	24	3,59	,726			13
Türk Dili Edebiyatı Öğretmenliği	32	3,63	,750			
Almanca Öğretmenliği	25	3,00	,701			
Toplam	685	3,18	,834			

p<.05

Tablo 2’ye göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümü/anabilim dalını “işlevsel Bulmaya” yönelik tutumlarında (F 4.066, p<.05) anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin okudukları bölümü/anabilim dalı işlevsel bulmaya yönelik tutumları Felsefe Öğretmenliğinde en yüksek (x=3.69), bölümü sırasıyla Türk Dili ve Edebiyatı(x=3.63), Fen Bilgisi Öğretmenlik programları (x=3.59), izlemektedir. Öğrencilerin en düşük düzeyde işlevsel buldukları bölüm/anabilim dalları ise İlköğretim Matematik Öğretmenliği(x=2.96), Resim-İş Öğretmenliği(x=2.92), Sınıf Öğretmenliği(x=2.91), olarak belirlenmiştir. Bu bölüm öğrencilerinin bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülecektir ancak tabloya göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümü işlevsel bulmaya yönelik tutumlarının kısmen ve katılıyorum düzeyinde yani düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 3’de Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin(Faktör 2) Öğrenim Gördükleri Bölümden Hoşnut Olmayla ilgili tutumların karşılaştırılması verilmiştir.

Tablo 3: Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin(Faktör 2) Öğrenim Gördükleri Bölümden Hoşnut Olmayla ilgili tutumların karşılaştırılması

Bölümler	N	x	Ss	F	p	Posthoc Lsd
Okul Öncesi Öğretmenliği	138	3,05	,898	5,520	,000*	1-2, 1-4, 1-8, 1-11, 2-3, 2-5, 2-6, 2-7, 2-9, 2-13, 3-4, 3-8, 3-10, 3-11, 3-12, 3-12, 4-6, 4-8, 5-8, 5-6, 5-8, 5-10, 6-8, 6-10, 6-11, 6-12, 7-8, 7-10, 8-9, 8-12, 8-13, 10-13, 11-13
PDR	88	3,60	,686			
İngilizce Öğretmenliği	67	2,98	,771			
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	73	3,37	,827			
Sınıf Öğretmenliği	68	3,24	,788			
Türkçe Öğretmenliği	59	2,95	,805			
İlköğ. Matematik Öğretmenliği	22	3,14	,641			
Felsefe Öğretmenliği	26	3,76	,742			
BÖTE	42	3,26	,867			
Resim İş Öğretmenliği	21	3,66	,729			
Fen Bilgisi Öğretmenliği	24	3,51	,625			
Türk Dili Edebiyatı Öğretmenliği	32	3,32	,958			
Almanca Öğretmenliği	25	2,92	,754			
Toplam	685	3,24	,835			

p<.05

Tablo 3'e göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm/anabilim dalından "Hoşnut Olmaya" yönelik tutumları(Faktör 2) karşılaştırıldığında (F 5.520, p<.05) anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin okudukları bölümü/anabilim dalından "Hoşnut Olmaya" yönelik tutumları Felsefe Öğretmenliğinde en yüksek (x=3.76), bölümü sırasıyla Resim -İş(x=3.66) Psikolojik Danışma ve Rehberlik (x=3.60), Fen Bilgisi Öğretmenlik programları (x=3.51), izlemektedir. Bu bölüm öğrencilerinin bölüm/anabilim dalından hoşnut olmaya yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülecektir ancak tabloya göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm/anabilim dalından "hoşnut olmaya" yönelik tutumlarının kısmen ve katılıyorum düzeyinde yani düşük düzeyde olduğu söylenebilir. Öğrencilerin en düşük düzeyde hoşnut oldukları bölüm/anabilim dalları ise İngilizce Öğretmenliği(x=2.98), Türkçe Öğretmenliği(x=2.95), Almanca Öğretmenliği(x=2.92), olarak belirlenmiştir. Bu bulgu öğrencilerin okudukları bölümlerden düşük düzeyde hoşnut olduklarını göstermektedir. Tablo 4'de Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin(Faktör 3) Öğrenim Gördükleri Bölüme Değer Vermeyle ilgili tutumların karşılaştırılması verilmiştir.

Tablo 4: Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin(Faktör 3) Öğrenim Gördükleri Bölüme Değer Vermeyle ilgili tutumların karşılaştırılması

Bölümler	N	x	Ss	F	p	Posthoc Lsd
Okul Öncesi Öğretmenliği	138	3,15	1,137	5,654	,000*	1-2, 1-4, 1-5, 1-7, 1-8, 1-9, 1-11, 2-3, 2-4,2-5, 2-6, 2-10, 2-2-12, 3-8, 3-11, 4-6, 4-8, 5-8, 6-7, 6-8, 6-11, 8-9, 8-10, 8-12, 8-13, 10-11
PDR	88	3,89	,625			
İngilizce Öğretmenliği	67	3,32	,706			
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	73	3,57	,885			
Sınıf Öğretmenliği	68	3,50	,776			
Türkçe Öğretmenliği	59	3,11	,947			
İlköğ. Matematik Öğretmenliği	22	3,57	,757			
Felsefe Öğretmenliği	26	4,03	,848			
BÖTE	42	3,59	,894			
Resim İş Öğretmenliği	21	3,15	1,033			
Fen Bilgisi Öğretmenliği	24	3,79	,720			
Türk Dili Edebiyatı Öğretmenliği	32	3,34	,939			
Almanca Öğretmenliği	25	3,50	,768			
Toplam	685	3,45	,924			

p<.05

Tablo 4'e göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm/anabilim dalına "Değer Vermeye" yönelik tutumları (Faktör 3) karşılaştırıldığında ($F=5,654$, $p<.05$), anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin okudukları bölümü/anabilim dalından "Değer Vermeye" yönelik tutumları Felsefe Öğretmenliğinde en yüksek ($x=4.03$), bölümü sırasıyla Psikolojik Danışma ve Rehberlik ($x=3.89$), Fen Bilgisi Öğretmenlik programları ($x=3.79$) izlemektedir. Bu bölüm öğrencilerinin bölüm/anabilim dalına değer vermeye yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülecektir, sadece Felsefe öğretmenliği bölümünde tamamen katılıyorum düzeyinde bölüme değer verdikleri görülmesine rağmen tabloya 3'e göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm/anabilim dalına "değer vermeye" yönelik tutumlarının kısmen ve katılıyorum düzeyinde yani düşük düzeyde olduğu söylenebilir. Öğrencilerin en düşük düzeyde değer verdikleri bölüm/anabilim dalları ise Okul Öncesi Öğretmenliği ($x=3.15$), Resim-İş Öğretmenliği ($x=3.15$), Türkçe Öğretmenliği ($x=3.11$), olarak belirlenmiştir. Bu bulgu öğrencilerin okudukları bölümlere düşük düzeyde değer verdiklerini göstermektedir.

Tablo 5'de Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarının karşılaştırılması yapılmıştır.

Tablo 5: Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme/Anabilim dalına Yönelik Tutumlarının Ölçeğin Bütününde Puan Ortalamalarına Karşılaştırılması

Bölümler	N	x	Ss	F	p	Posthoc Lsd
Okul Öncesi Öğretmenliği	138	3,06	,767	5,605	,000*	1-2, 1-4, 1-5,
PDR	88	3,55	,603			1-7, 1-8, 1-9,
İngilizce Öğretmenliği	67	3,16	,604			1-11, 2-3, 2-
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	73	3,40	,688			4,2-5, 2-6, 2-
Sınıf Öğretmenliği	68	3,18	,629			10, 2-2-12, 3-
Türkçe Öğretmenliği	59	3,03	,708			8, 3-11, 4-6,
İlköğ. Matematik Öğretmenliği	22	3,18	,704			4-8, 5-8, 6-7,
Felsefe Öğretmenliği	26	3,80	,716			6-8, 6-9, 6-11,
BÖTE	42	3,35	,673			8-9, 8-10, 8-
Resim İş Öğretmenliği	21	3,25	,647			12, 8-13, 10-
Fen Bilgisi Öğretmenliği	24	3,61	,579			11
Türk Dili Edebiyatı Öğretmenliği	32	3,44	,706			
Almanca Öğretmenliği	25	3,10	,673			
Toplam	685	3,27	,706			

$p< 0.05$

Tablo 5'e göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme/anabilim dalına yönelik tutumları toplam tutum puanı üzerinden karşılaştırıldığında, öğrencilerin bölümü/anabilim dalına yönelik tutumlarında ($F=5.605$, $p<.05$) anlamlı bir farklılık olduğu görülecektir. Tabloya göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme yönelik tutumlarının kısmen ve katılıyorum düzeyinde olduğu söylenebilir. Felsefe Öğretmenliği ($x=3.80$), Fen Bilgisi Öğretmenliği ($x=3.61$), Psikolojik Danışma ve Rehberlik ($x=3.55$) ve Türk dili ve Edebiyatı öğretmenliği ($x=3.44$) bölüm/ anabilim dallarında diğer bölüm/anabilim dallarına göre daha yüksek düzeyde olumlu tutum gözlenmiştir. Türkçe Öğretmenliği ($x=3.03$), Almanca Öğretmenliği ($x=3.10$) en düşük düzeyde olumlu tutuma sahip olan öğrencilerin olduğu bölüm/anabilim dalları olarak belirlenmiştir.

Tablo 6'da Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre bölümlerine/anabilim dallarına yönelik tutumlarının karşılaştırılması yapılmıştır.

Tablo 6: Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme/Anabilim Dalına Yönelik Tutumlarının Mezun Oldukları Ortaöğretim Türlerine Göre Karşılaştırılması

Mez. Old. Ortaöğretim Kurumu	N	x	Ss	F	p	Posthoc Lsd
Anadolu Öğretmen Lisesi	119	3,13	,730	2,219	,085	
Anadolu Lisesi	191	3,33	,713			
Genel Lise	205	3,30	,698			
Meslek Lisesi	101	3,30	,717			
Toplam	616	3,28	,714			

P>0.05

Tablo 6'ya göre öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumları türüne göre öğrenim gördükleri bölüme/anabilim dalına yönelik tutumları, ölçeğin bütününde tutum toplam puan ortalamalarına göre karşılaştırıldığında, öğrencilerin bölüme tutumlarında (F= 2.219, p>.05) anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Tabloya göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme yönelik tutumlarının kısmen katılıyorum düzeyinde olduğu söylenebilir. Öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumları türüne göre en yüksek düzeyde Anadolu Liseleri(x=3.33), en düşük düzeyde ise Anadolu Öğretmen Lisesi(x=3.13) mezunlarının olumlu tutuma sahip olan öğrencilerin olduğu ortaöğretim kurumu mezunları olarak belirlenmiştir. Bu sonucun ilginç olan yanı öğrencilerinde öğretmenliğe yönelik olumlu tutum oluşturmayı amaçlayan Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu öğrencilerin okudukları bölüme yönelik tutumlarının diğer ortaöğretim kurumlarına göre düşük düzeyde çıkmasıdır.

Tablo 7'de Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarının cinsiyete göre karşılaştırılması yapılmıştır.

Tablo 7: Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme/Anabilim Dalına Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Faktör	Cinsiyet	N	x	Ss	t	p
Faktör 1	Kadın	521	3,19	,789	,697	,486
	Erkek	162	3,14	,969		
Faktör 2	Kadın	521	3,32	,820	4,630	,000*
	Erkek	162	2,98	,832		
Faktör 3	Kadın	521	3,54	,935	4,239	,000*
	Erkek	162	3,19	,836		
Toplam	Kadın	521	3,33	,700	3,738	,000*
	Erkek	162	3,09	,699		

*p< 0.05

Tablo 7'ye göre öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğrenim gördükleri bölüme/anabilim dalına yönelik tutumları karşılaştırıldığında; bölümü/anabilim dalını işlevsel bulmaya yönelik tutumları (Faktör 1) karşılaştırıldığında, (t= .697, p>.487) anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Bölümden/anabilim dalından hoşnut olmayla(Faktör 2) ilgili tutumları karşılaştırıldığında, (t=4.630, p< .05) anlamlı bir farklılık görülmüştür, kadın öğrencilerin (x=3.32) erkek öğrencilere göre(x=2.98) tutumlarının daha olumlu olduğu söylenebilir. Bölüme/anabilim dalına değer veremeye(Faktör 3) ilgili tutumları karşılaştırıldığında (t= 4. 239, p< .05) anlamlı bir farklılık görülmüştür, kadın öğrencilerin (x=3.54) erkek öğrencilere göre(x=3.19) tutumlarının daha olumlu olduğu söylenebilir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğrenim gördükleri bölüme/anabilim dalına yönelik tutumları, ölçeğin bütününde tutum toplam puan ortalamalarına göre karşılaştırıldığında, (t= 3,738, p<.05) anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Kadın öğrencilerin (x=3.33) erkek öğrencilere göre(x=3.09) ölçekten alınan toplam puan ortalamalarına göre tutumlarının daha olumlu olduğu söylenebilir. Ancak öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğrenim gördükleri bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık görülse de öğrencilerin bölüme yönelik tutumlarının kısmen katılıyorum düzeyinde düşük bir olumlu tutum olduğu söylenebilir.

Tablo 8’de Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarının gelir düzeylerine göre karşılaştırılması yapılmıştır.

Tablo 8: Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme Yönelik Tutumlarının Öğrencilerin Gelir Düzeylerine Göre Karşılaştırılması

Gelir Düzeyi	N	x	Ss	F	p
Üst düzey	37	3,10	,972	1,486	,217
Orta düzey	605	3,29	,684		
Alt düzey	36	3,07	,768		
Toplam	679	3,27	,708		

p>0.05

Tablo 7’ye göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme yönelik tutumları ölçeğin bütününde tutum puan ortalamalarına göre, öğrencilerin gelir düzeylerine göre karşılaştırıldığında, öğrencilerin bölüme tutumlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir (F= 1,486, p>.05). Gelir düzeylerine göre öğrencilerin bölüme yönelik tutumlarının (x=3.27) kısmen katılıyorum düzeyinde olduğu söylenebilir.

Tablo 9’da Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarının öğrencilerin yaşadıkları yerleşim yerlerine göre karşılaştırılması yapılmıştır.

Tablo 9: Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme Yönelik Tutumlarının Öğrencilerin Yaşadıkları Yerleşim Yerlerine Göre Karşılaştırılması

Yerleşim Yeri	N	x	Ss	F	p
Büyükşehir	431	3,27	,724	,572	,683
Şehir	75	3,24	,640		
İlçe Merkezi	119	3,30	,679		
Kasaba	19	3,07	,831		
Köy	38	3,34	,642		
Toplam	682	3,27	,706		

p> 0.05

Tablo 9’a göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme yönelik tutumları ölçeğin bütününde tutum puan ortalamalarına göre öğrencilerin yaşadıkları yerleşim yerlerine göre karşılaştırıldığında, öğrencilerin bölüme tutumlarında (F= ,572, p>.05) anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Gelir düzeylerine göre öğrencilerin bölüme yönelik tutumlarının (x=3.27) kısmen katılıyorum düzeyinde olduğu söylenebilir.

SONUÇLAR

Araştırmada elde edilen bulgulara göre;

1. Fakülte, kayıt olmadan önceki beklentilerime uygundur, Okuduğum bölüm/anabilim dalı kayıt olmadan önceki beklentilerime uygundur, Bölümün/anabilim dalımızdaki ders programları mesleki beklentilerime uygundur, Bölümün/anabilim dalımızdaki alana yönelik uygulama çalışmaları yeterlidir, Bölümün/anabilim dalımızdaki teorik derslere katılmaktan zevk alırım, Bölümün/anabilim dalımızdaki tüm sosyal etkinliklere severek katılırım” görüşlerine en düşük düzeyde kısmen katıldıkları;
“Bölümün/anabilim dalımızdaki öğretim üyelerinin yeterlikleri mesleki beklentilerime uygundur, Bölümümü/anabilim dalını çok sıkıcı buluyorum, Bölümün/anabilim dalımızdaki dersleri anlamsız ve gereksiz buluyorum, Bölümün/anabilim dalımızdaki öğretim elemanlarının bizlere karşı davranışlarını olumsuz buluyorum, Bölümün/anabilim dalımızdaki öğretim elemanlarından hoşlanmıyorum, Bölümün/anabilim dalımızdaki uygulamaları derslere katılmaktan zevk alırım” görüşlerine katıldıkları sonucu araştırmada elde edilen önemli sonuçlardır.

2. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere yönelik tutumlarının kısmen ve katılıyorum düzeyinde olduğu, bu bulguların öğrencilerin okudukları bölüme/anabilim dalına yönelik tutumlarının düşük düzeyde olumlu önemli olduğu sonucu elde edilmiştir.
3. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre tutum puan ortalarının anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği, Felsefe, PDR, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümlerinde tutum puan ortalamalarının katılıyorum düzeyinde olduğu, bu bölümlerin bölüm/anabilim dalına yönelik tutumlarının diğer bölümler göre daha olumlu olduğu sonucu elde edilmiştir.
4. Kız öğrencilerin bölüme yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu sonucu elde edilmiştir. Gözlenen gerçeklerden biri de öğretmenlik mesleğine daha çok kız öğrencilerin yöneldiğidir.
5. Öğrencilerin gelir düzeylerine ve yaşadıkları yerleşim yerlerine göre tutumlarında farklılaşma olmadığı sonuçları elde edilmiştir.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin bölümlere yönelik tutumlarının daha olumlu olmasını sağlayabilmek için;

1. Bölüm/anabilim dalı programları güncelleştirilerek, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmelidir.
2. Bölümler/anabilim dalları, öğretim araç ve gereçleri açısından daha donanımlı hale getirilmelidir.
3. Bölümler/anabilim dalları öğretim etkinliklerinde öğrencilerin sosyal ve kültürel faaliyetlere katılmasını sağlamak için daha çok bilimsel ve kültürel faaliyetlere yer vermeli, bilimsel, sosyal ve kültürel etkinlikler ile öğrencilerin bölümlere/anabilim dallarına olumlu tutum geliştirmeleri sağlanmalıdır.
4. Öğretim elemanları daha olumlu iletişim yolları ile öğrencilere zaman ayırmalı, problemlerinin çözümünde öğrencilere yardımcı olmalıdır.

Not: Bu çalışma 06-08 Kasım 2014 tarihlerinde Antalya'da 22 Ülkenin katılımıyla düzenlenen "3rd World Conference on Educational and Instructional Studies- WCEIS-2014"de bildiri olarak sunulmuş olup, JRET Bilim Kurulu hakemleri tarafından değerlendirilerek bu sayıda yayınlanmasına karar verilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akgül, A. (1997). Tıbbi Araştırmalarda İstatistiksel Analiz Teknikleri, Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Matbaası.
- Allport, G. W. (1935). Attitudes, Handbook of Social Psychology. Worcester, Massachusetts: Clark University Press.
- Bloom, B. S. (1998). İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme (çev. D. A. Özçelik, 3. basım), İstanbul: MEB Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem A Yayıncılık .
- Cukrowska,E., Staskun, M.G.,Schoeman,H.S.(1999). Attitudes Towards Chemistry and Their Relationship to Student Achievement in Introductory Chemistry Courses, South African Journal of Chemistry, 52(1), 8-15.
- Çakır, Ö.(2005). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı (İölp) Ve Eğitim Fakülteleri İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Mesleğe Yönelik Tutumları Ve Mesleki Yeterlik Algıları, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(9), 27-42.
- Çalışkan, M.(2014). Bilişsel Giriş Davranışları ve Duyuşsal Giriş Özelliklerinin Öğrenme Düzeyine Etkisi Educational Sciences: Theory & Practice,14(5),1807-1821.
- Çetin, Ş.,(2006). Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi (Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması),Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 18., 28-37.

Ekici, G.,(2005). Lise Öğrencilerinin Öğrenci Seçme Sınavına (ÖSS) Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 28, 82-90.

Evrekli, E., İnel, D., Balım, A.G., Kesercioğlu, K., (2009). Fen Öğretmen Adaylarına Yönelik Yapılandırıcı Yaklaşım, Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması, Türk Fen Eğitimi Dergisi, 6(2), 134-148.

Kan, A., Akbaş, A., (2005). Lise Öğrencilerinin Kimya Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, 2, 227-237.

Küçükahmet, L.(2002). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, 13. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları.

Özçelik, D. A. (1998). Ölçme ve Değerlendirme, ÖSYM Yayınları, Ankara.

Özdamar, K. (1999). Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi, Eskişehir: Kaan Kitabevi.

Sarıtaş, E., Süral, S.(2008). Fen Ve Teknoloji Öğretimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (2008) 1/2, 201-213.

Tavşancıl, E.(2006). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi, Nobel Yayınevi, Ankara.

Pehlivan, H.,(1994). Eğitim Bilimleri Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme Yönelik Tutumları, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10, 49-53.

Tezbaşaran, A. A., (1997). Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.